

Potrzeby edukacyjne i wychowawcze uczniów szkół chełmskich

Raport z badań

Dr Ireneusz Niećko

Chełm, kwiecień 2006r.

Spis treści:

	str.
Wstęp.....	3
1. Wyobrażenie o „szkole idealnej”.....	5
2. Ocena społecznej ważności wiedzy zdobywanej w szkole.....	8
3. Emocjonalny stosunek do szkoły.....	10
4. Postrzeganie funkcji nauki szkolnej.....	11
5. Opinie o charakterze zdobywanej wiedzy.....	13
6. Opinie o użyteczności nauczanych przedmiotów.....	14
7. Rozwój ucznia w opinii respondentów.....	17
8. Stosunek wobec metod nauczania.....	19
9. Opinie o wykorzystaniu środków dydaktycznych.....	21
10. Stosunek do wybranych sposobów uczenia się.....	23
11. Opinie o dodatkowych zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych.....	25
12. Opinie na temat potrzeby dyskusji o rozwiązywaniu niektórych problemów wychowawczych w szkole.....	26
Podsumowanie.....	27
Załącznik 1 – wzór ankiety.....	29

Wstęp

W marcu 2006r. na zlecenie Technikum nr 2 w Chełmie zostało zrealizowane badanie ankietowe wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu miasta Chełma na temat potrzeb edukacyjnych i wychowawczych młodzieży. Badanie ankietowe stanowi Działanie Nr 4a projektu „Szkoła Marzeń” Technikum nr 2, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa.

Badanie ankietowe służy realizacji celu projektu „Szkoła Marzeń”, którym jest zwiększenie szans edukacyjnych i życiowych uczniów z obszarów wiejskich dzięki współpracy między społecznościami szkolnymi, wymianie informacji i doświadczeń oraz wspólnie podejmowanym działaniom.

Zasadniczym problemem przyjętym do zbadania była identyfikacja potrzeb edukacyjnych uczniów szkół chełmskich. W ramach tego zagadnienia postawiono sobie następujące szczegółowe cele badawcze:

- postrzeganie szkoły jako miejsca realizacji potrzeb edukacyjnych;
- potrzeby związane z realizowanymi przedmiotami oraz innymi zajęciami lekcyjnymi i pozalekcyjnymi;
- postrzeganie rozwoju ucznia jako istotnej potrzeby;
- preferencje dotyczące różnych metod kształcenia;
- preferencje związane z różnymi sposobami uczenia się;
- potrzeby związane z korzystaniem z różnych środków dydaktycznych;
- potrzeby związane z rozwiązywaniem problemów w szkole.

W badaniu zastosowano metodę ankiety audytoryjnej. Realizacji badania w terenie dokonali specjalnie przeszkoleni uczniowie – uczestnicy projektu, którzy pod kierownictwem mgr inż. Janusza Falenty – koordynatora projektu i mgr Ireneusza Wojtaszaka opiekuna uczniów, rozdawali je w klasach szkolnych. Dr socjologii Ireneusz Niećko sporządził ankietę oraz dokonał analizy i prezentacji wyników w postaci niniejszego raportu.

Narzędziem zastosowanym do badań była ankieta składająca się z 16 pytań merytorycznych oraz 6 pytań metryczkowych.

Ankiety wypełniło 2000 uczniów czterech typów szkół. Po sprawdzeniu ankiet, do dalszych analiz przyjęto 1650 ankiet. Odrzucona część ankiet zawierała różne braki: brak wypełnienia metryczki, brak odpowiedzi na część pytań, niewiarygodne odpowiedzi na niektóre pytania (np. na pytanie o wiek wpisywano liczby przekraczające typowy wiek uczniów).

Charakterystyka badanej grupy:

W badaniu ankietowym respondentami byli uczniowie reprezentujący szkoły gimnazjalne, zasadnicze szkoły zawodowe, technika i licea z Chełma. Ich struktura przedstawia się następująco: uczniowie szkół gimnazjalnych - 23%, uczniowie zasadniczych szkół zawodowych - 11%, uczniowie techników - 41%, uczniowie liceów - 25%. W badaniu wzięło udział 64% uczniów i 36% uczennic. 58% respondentów mieszka w mieście, natomiast 42% - na wsi.

1. Wyobrażenie o „szkole idealnej”

Wyobrażenie sobie przez uczniów szkoły idealnej miało dać w założeniu efekt w postaci projekcji potrzeb uczniów związanych ze szkołą i nauką szkolną. W tym celu zastosowano technikę niedokończonych zdań. Do testu wybrano tylko jedno zadanie:

„Szkoła marzeń – wiem, że to ideał, ale gdyby istniała naprawdę, to byłaby to szkoła, która”

Spodziewając się zróżnicowanych wypowiedzi, przyjęto jakościową metodę analizy treści jako sposób opracowania wyników. Polega ona na wyróżnieniu pojawiających się w wypowiedziach motywów. Mniej istotna jest w tym przypadku częstotliwość pojawiania się tych motywów, natomiast ważniejsza jest ich identyfikacja i klasyfikacja. Zaprezentowane poniżej motywy są zilustrowane przykładami odpowiedzi uczniów.

- **Motyw szkoły jako obiektu.** Ten motyw dotyczy głównie architektury wnętrza, wyglądu zewnętrznego i otoczenia szkoły. Wydaje się, że ważne dla uczniów są warunki w jakich spędzają czas między lekcjami. Wyrażana jest potrzeba większej, lepiej zorganizowanej i bardziej estetycznej przestrzeni architektonicznej: szersze korytarze, ładniejszy i nowocześniejszy wygląd szkoły, atrakcyjniejsze otoczenie szkoły.
- **Motyw szkoły jako obiektu funkcjonalnie dostosowanego do spełnienia potrzeb związanych z rozwojem fizycznym.** Niezbędnymi elementami „szkoły marzeń” według wielu uczniów są obiekty sportowe, takie jak: sala gimnastyczna, boisko szkolne, basen, a także siłownia.

„Byłaby nowoczesna – byłoby w niej dużo automatów do kawy, duża szatnia i porządna sala, a nie to co jest teraz, chciałbym aby był basen i fajna siłownia”

[uczeń, kl. I, liceum]

- **Motyw szkoły wyposażonej w nowoczesne pomoce naukowe.** Według uczniów ważną potrzebą jest odpowiednie wyposażenie sal w sprzęt komputerowy, dostęp do internetu i częstsze wykorzystanie komputerów w procesie dydaktycznym.
- **Motyw szkoły bezstresowej i przyjaznej.** Wydaje się, że jest to jeden z najważniejszych motywów. Znaczna część uczniów wyobraża sobie szkołę idealną jako szkołę, w której panowałaby miła i życzliwa atmosfera i jako szkołę, w której nie przeżywaliby stresu.

„Byłaby przyjemna i chętnie się by do niej uczęszczało.

[uczennica, kl. II, gimnazjum]

„Byłoby przyjazne nastawienie uczniów do siebie i rozwijałaby zainteresowania”

[uczeń, kl. III, liceum]

- **Motyw organizacji zajęć w szkole.** Część uczniów „marzy” o szkole, która zmniejszyłaby obciążenia uczniów albo niedogodności związane np. z porą zajęć lekcyjnych. Są uczniowie, którzy pragnęliby zmniejszenia liczby godzin nauki oraz równocześnie zwiększenia czasu na przerwy między lekcjami. Inni oczekiwaliby tylko dogodniejszych godzin nauki, np. niedopuszczanie do lekcji w zbyt późnych godzinach.
- **Motyw nauczyciela.** Potrzeby uczniów związane z nauczycielem są dwójakiego rodzaju, po pierwsze – dotyczą jego cech osobowych. Respondenci chcieliby np. aby nauczyciele byli mili i wyrozumiali (aby posiadali pozytywne cechy osobowościowe). Po drugie – dotyczą jego kompetencji i wiedzy. W wypowiedziach uczniów pojawiają się pragnienia aby nauczyciele „prowadzili lekcje w sposób ciekawy”

„[Szkoła] pozwalałaby na rozwijanie własnych umiejętności, a nauczyciele byłiby wyrozumiali, sprawiedliwi i rzetelni”

[uczennica, kl. III, liceum]

- **Motyw relacji nauczyciel – uczniowie.** Ważny jest stosunek nauczycieli do uczniów, który, według respondentów powinien być przyjazny i oparty na zaufaniu. Nauczyciel powinien być pomocny uczniom, rozumieć ich potrzeby.
- **Motyw potrzeb ucznia.** Respondenci chcą aby szkoła zaspakajała ich potrzeby. Jeden z respondentów stwierdził wprost, że „szkoła marzeń” to taka szkoła, która rozumie potrzeby ucznia”. Te potrzeby są różnorodne. Są to głównie potrzeby bezpieczeństwa, rozwoju osobistego, respektowania godności ucznia, potrzeba rzetelnej wiedzy oraz respektowania upodobań i indywidualności każdego ucznia.

„Każdy może ubierać się jak chce, zaznaczać swoją indywidualność, styl, twórczość”

[uczennica, kl. III, liceum]

- **Motyw kształcenia.** Ten motyw był wyrażany różnorodnie. W wypowiedziach uczniów pojawiają się oczekiwania co do:
 - wysokiego poziomu nauczania,
 - rozwoju zainteresowań,
 - nabywania wiedzy i umiejętności przydatnych w życiu i przyszłej pracy.
 Jednak z drugiej strony, pojawiają się wypowiedzi niechętnie rygorom ustanowionym w szkole, pojedynczy uczniowie chcieliby aby szkoła „nie zmuszała do nauki”

„By dobrze nauczała [szkoła], po której można byłoby osiągnąć w życiu to czego się chce... [żeby] tok nauczania był o wiele wyższy i rozszerzony jeszcze bardziej”

[uczennica, kl. III, zas. szk. zawod.]

- **Motyw oceniania i sprawdzania wiedzy.** Potrzeba związana z odpowiednim wykształceniem nie idzie w parze z koniecznością poddania się różnym formom oceniania i sprawdzania wiedzy. Uczniowie chcieliby ograniczenia albo likwidacji sprawdzianów, klasówek i ocen.

„Rozwój umiejętności uczniów byłby dokonywany w luźnej atmosferze, np. poprzez zabawy oraz oczywiście nie byłoby w niej sprawdzianów i ocen”

[uczennica, kl. II, gimnazjum]

- **Motyw bezpieczeństwa w szkole.** Wydaje się, że jest to jednym z ważniejszych motywów. Uczniowie wyraźnie wyrażają potrzebę bezpieczeństwa w szkole. Źródłem jego zagrożenia są inni uczniowie, nauczyciele lub też zjawiska patologiczne występujące w szkole.

„To szkoła, w której nie występowałyby przemoc, niesprawiedliwość, nałogi, wzajemna wrogość nauczycieli i uczniów do siebie”

[uczennica, kl. I, liceum]

„Idąc do niej nie czułoby się strachu, a atmosfera byłaby miłsza i lekcje upływałyby znacznie szybciej”

[uczennica, kl. II, gimnazjum]

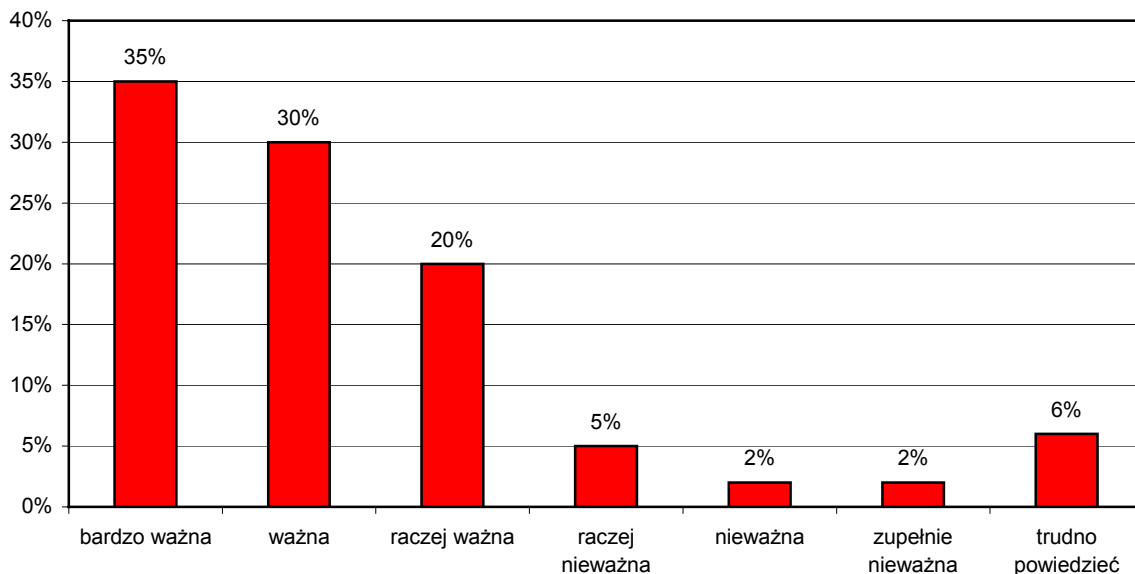
W niniejszym teście chodziło o ujawnienie potrzeb i pragnień związanych ze szkołą – nawet tych nierealistycznych. Większość spośród uczniów, którzy zdecydowali się na wyrażenie swojego zadania na temat szkoły idealnej („szkoła marzeń”) podeszła do tego tematu pozytywnie. Lecz były też odpowiedzi negatywne, część uczniów sceptycznie i z rezerwą odniosła się do takiej wizji.

2. Ocena społecznej ważności wiedzy zdobywanej w szkole

Zdecydowana większość uczniów zdaje sobie sprawę z tego, iż wiedza zdobywana w szkole jest we współczesnym społeczeństwie bardzo ważna lub ważna (razem 65%). Według 20% z nich jest ona raczej ważna, natomiast zdaniem 9% - ta wiedza jest raczej nieważna, nieważna lub zupełnie nie ważna.

Częściej o ważności wiedzy zdobywanej w szkole są przekonane uczennice niż uczniowie. Natomiast niewielkie są różnice w opiniach między uczniami zamieszkałymi w mieście i na wsi.

Wykres 1. Jak sądzisz, na ile ważna w dzisiejszym społeczeństwie jest wiedza zdobyta w szkole?

Porównując opinie uczniów uczących się w różnych typach szkół, widoczne są różnice w postrzeganiu wiedzy nabywanej w szkole. Uczniowie liceów wyraźnie częściej są przekonani o społecznej ważności tej wiedzy niż uczniowie techników oraz zasadniczych szkół zawodowych. Natomiast uczniowie gimnazjów postrzegają ją w sposób zbliżony do ogółu badanych uczniów. Jednak we wszystkich typach szkół odsetek respondentów postrzegających społeczną ważność wiedzy zdobywanej w szkole jest znacznie większy niż tych którzy sądzą, iż jest ona nieważna.

Tabela 1 Jak sądzisz na ile ważna w dzisiejszym społeczeństwie jest wiedza zdobyta w szkole? [ze względu na rodzaj szkoły]

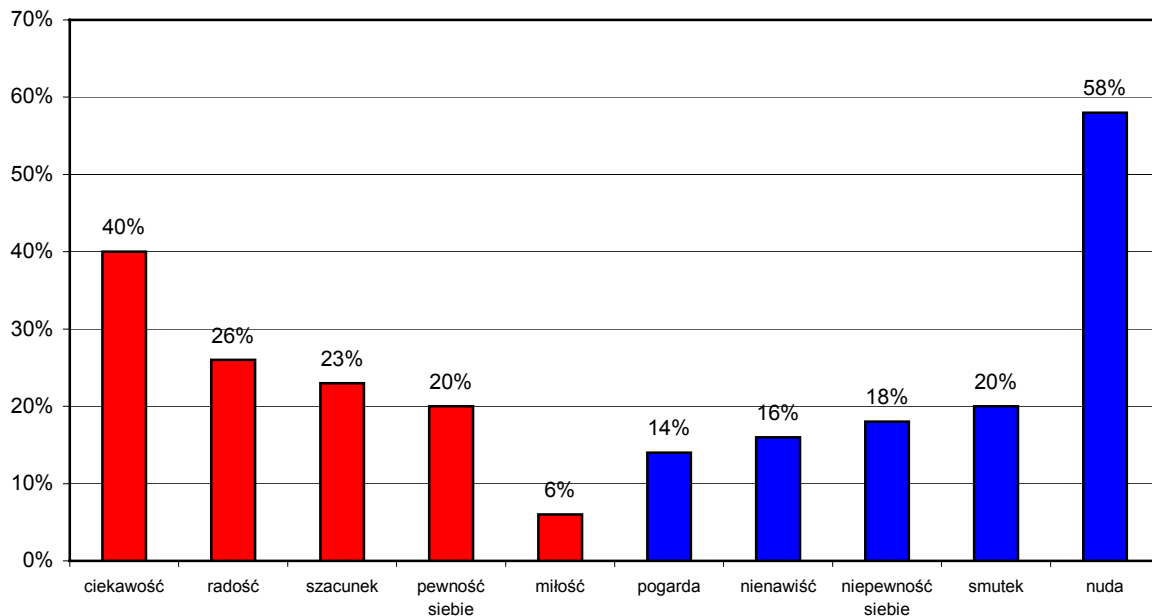
	Ogółem	Rodzaj szkoły			
		gimnazjum	zas. szkoła zawodowa	liceum	technikum
bardzo ważna	35%	36%	28%	43%	33%
ważna	30%	30%	34%	33%	30%
raczej ważna	20%	18%	19%	16%	22%
raczej nieważna	5%	4%	3%	4%	5%
nieważna	2%	2%	6%	1%	2%
zupełnie nieważna	2%	2%	3%	0%	2%
trudno powiedzieć	6%	8%	7%	3%	6%
Ogółem	100%	100%	100%	100%	100%

3. Emocjonalny stosunek do szkoły

Ważnym aspektem postaw uczniów wobec szkoły jest element emocjonalnego stosunku do niej. Do zbadania tego zagadnienia posłużyła skala odpowiedzi zbudowana z przeciwstawnych określeń zawierających dodatni i ujemny ładunek emocjonalny.

W sumie, uczniowie nieco częściej wybierali określenia negatywne. Uczuciem, który wybrała większość uczniów jest nuda (58%), która przeważa nad ciekawością (40%). Z kolei określenia: radość, szacunek i pewność siebie przeważają nad ich przeciwieństwami: smutek, pogarda, niepewność siebie. Natomiast respondenci częściej wybierali określenie nienawiść niż miłość jako uczucie opisujące ich stosunek do szkoły.

Wykres 2 Jakie uczucia wzbudza w Tobie szkoła?

Widoczne są różnice w emocjonalnym stosunku do szkoły ze względu na płeć. Uczennice generalnie częściej wybierali określenia pozytywne niż negatywne. Również uczennice rzadziej niż uczniowie wybierali określenia negatywne.

4. Postrzeganie funkcji nauki szkolnej

Niejednokrotnie uczniowie zadają sobie pytania, takie jak: „*po co się uczymy?*”, „*czemu służy wiedza przekazywana w szkole?*”, „*czy i na ile przyda się w późniejszym życiu i pracy zawodowej?*” Sposób w jaki uczniowie sobie na nie odpowiadają decyduje o motywacji z jaką podchodzą oni do nauki szkolnej.

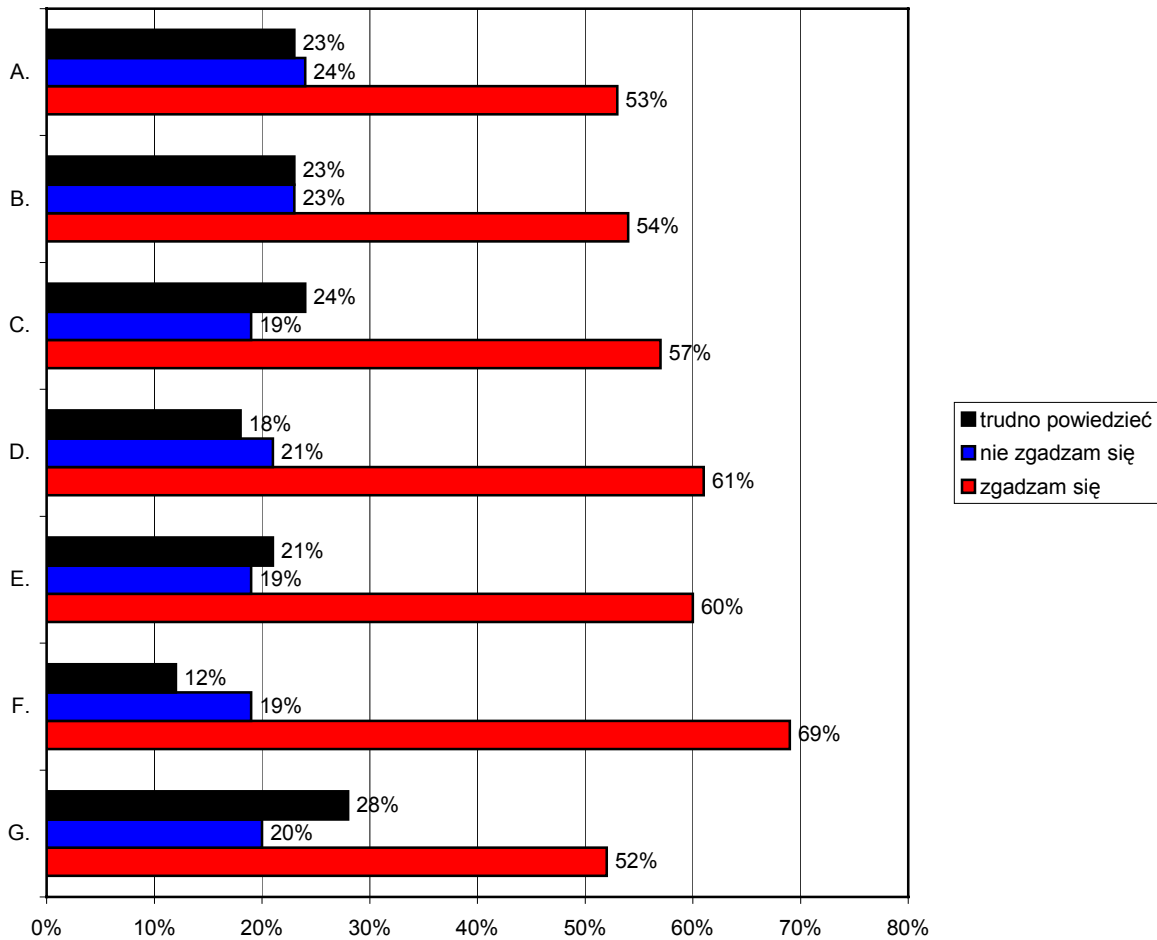
W ankiecie zastosowano pytania opisujące różne funkcje edukacji szkolnej, z którymi większość uczniów zgodziła się. Generalnie, uczniowie są zdania, że celem nauki szkolnej nie są stopnie, które otrzymują, ale korzyść, którą odnoszą z poszerzania wiedzy. Ze stwierdzeniem: „*uczymy się dla siebie, a nie dla ocen*” zgodziło się 69% uczniów. Korzyścią wynikająca z nauki jest to, że coraz lepiej poznajemy i rozumiemy świat (zgadza się z tym 57% uczniów). Jednak nauka szkolna nie jest przyjemnością ale koniecznością – tak sądzi 60% z nich.

Podjęcie uczniów do kolegów i koleżanek, którzy nie wykazują motywacji do nauki szkolnej jest liberalne, w większości zgadzają się oni z twierdzeniem, że „*nie powinno się zmuszać do nauki tych, którzy tego nie chcą*”.

Znamienne są opinie uczniów na temat społecznych funkcji nauki szkolnej odnoszących się do społeczno-zawodowych możliwości i korzyści wynikających z edukacji szkolnej. Z jednej strony, uczniowie łączą sukcesy ludzi osiągnięte w pracy zawodowej z sukcesami w nauce szkolnej, przeważnie uważając, że: „*bardzo dobre wyniki w nauce gwarantują sukces w karierze zawodowej*” (52%), większość uważa też, że „*uczymy się po to, żeby być wartościowymi obywatelami naszego kraju*” (54%). Tymczasem z drugiej strony, obserwacja rzeczywistości ugruntowuje w nich przekonanie, że „*bez dobrego wykształcenia również można osiągnąć wysoką pozycję i zajmować wysokie stanowiska*”. Tak sądzi większość (53%) uczniów.

Wykres 3 Czy zgadzasz się ze stwierdzeniami:

- A. Bez dobrego wykształcenia również można osiągnąć wysoką pozycję i zajmować wysokie stanowiska
- B. Uczymy się po to, żeby być wartościowymi obywatelami naszego kraju
- C. Nauka w szkole sprawia, że lepiej poznajemy i rozumiemy świat
- D. Nie powinno się zmuszać do nauki tych, którzy tego nie chcą
- E. Nauka w szkole jest nieprzyjemna ale konieczna
- F. Uczymy się dla siebie a nie dla ocen
- G. Bardzo dobre wyniki w nauce gwarantują sukces w karierze zawodowej

5. Opinie o charakterze zdobywanej wiedzy

W dalszej części ankiety zadano dwa pytania na temat charakteru wiedzy przekazywanej w szkole:

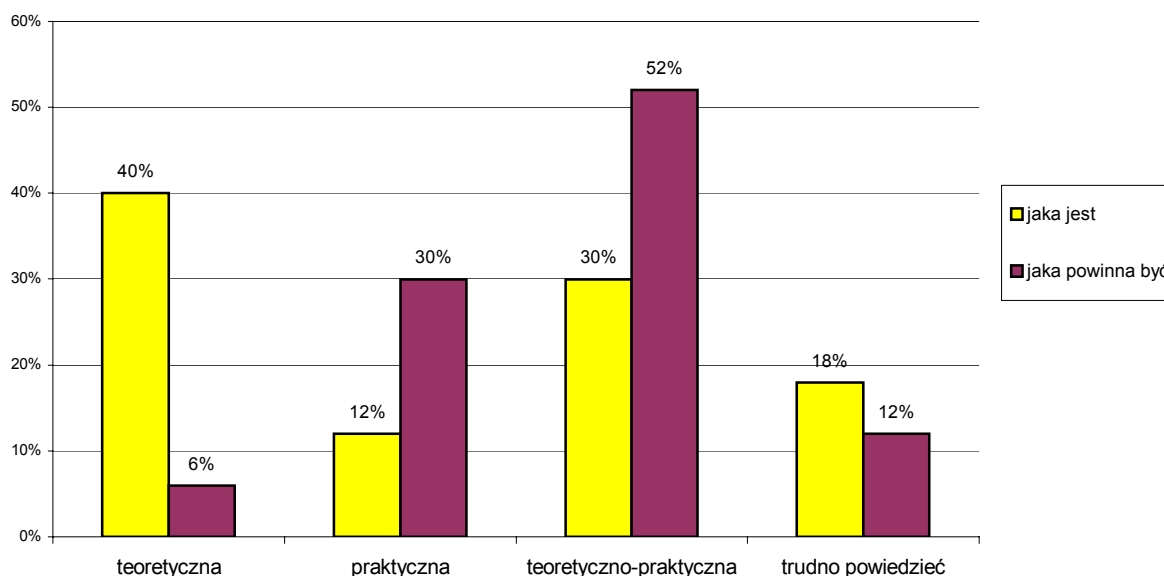
- „*Jak ogólnie scharakteryzował(a)byś wiedzę zdobywaną w szkole?*” oraz
- „*Jaki, według Ciebie, powinna mieć charakter wiedza przekazywana w szkole?*”

W opinii 40% uczniów ta wiedza jest teoretyczna. 30% z nich twierdzi, że jest teoretyczno-praktyczna, a 12% -, że praktyczna.

Widoczne są różnice w opiniach między tym „jaka jest” przykazywana wiedza a „jaka powinna być”. Zdaniem większości respondentów wiedza zdobywana w szkole powinna być teoretyczno-praktyczna (52%). Blisko co trzeci uczeń sądzi, że powinna być ona praktyczna, a tylko 6% respondentów wybrało odpowiedź – „teoretyczna”.

Różnice te wydają się być miarą potrzeb uczniów dotyczących zdobywanej w szkole wiedzy. Preferują oni aby wiedza ta miała w mniejszym stopniu charakter teoretyczny a w większym stopniu charakter teoretyczno-praktyczny i praktyczny.

Wykres 4 Charakter wiedzy zdobywanej w szkole - w opinii uczniów:

Szczegółowa analiza wyników na pytanie o to, jaki powinna mieć charakter wiedza przekazywana w szkole pokazuje, że uczniowie techników i liceów częściej niż uczniowie gimnazjów i zasadniczych szkół zawodowych opowiadają się za teoretyczno-praktycznym jej charakterem. Ponadto uczniowie zasadniczych szkół zawodowych i techników nieco częściej niż pozostali optują za praktycznym charakterem wiedzy.

Tabela 2 Jaki, według Ciebie, powinna mieć charakter wiedza przekazywana w szkole? [ze względu na rodzaj szkoły]

	gimnazjum	zas. szkoła zawodowa	liceum	technikum
teoretyczna	8%	9%	5%	5%
praktyczna	31%	33%	24%	32%
teoretyczno-praktyczna	44%	40%	62%	53%
trudno powiedzieć	17%	18%	9%	10%
razem	100%	100%	100%	100%

6. Opinie na temat użyteczności nauczanych przedmiotów

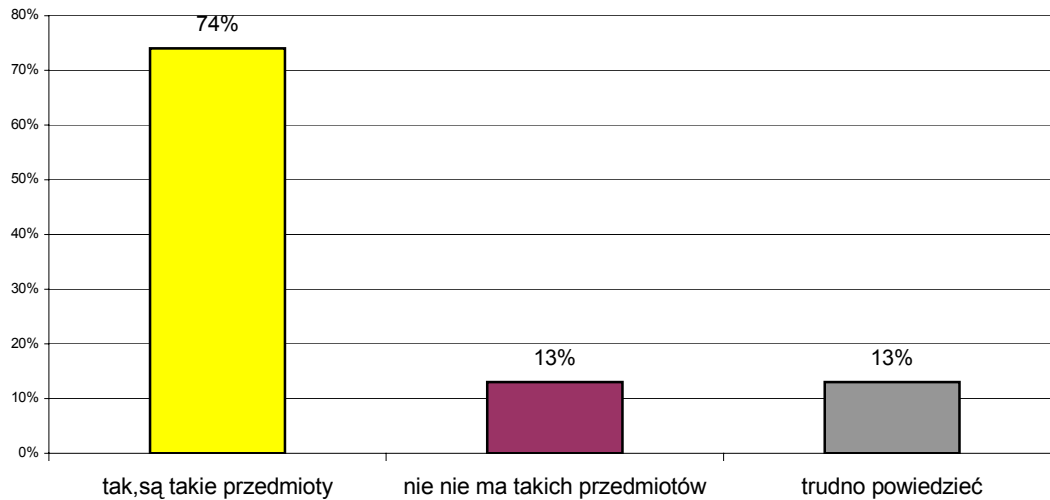
Z punktu widzenia ucznia użyteczność nauczanych w szkole przedmiotów może być dwójakiego rodzaju: mogą jemu „przydać się” w dalszej edukacji, a także w przyszłej pracy zawodowej.

Zdecydowana większość uczniów szkół chełmskich (74%) twierdzi, że uczy się chętniej wybranych przedmiotów uważając, że przydadzą im się w dalszej edukacji. Tylko 13% respondentów uważa, że „nie ma takich przedmiotów”. Natomiast 13% nie ma na ten temat zdania.

Wśród respondentów, którzy twierdzą, że są przedmioty, których uczą się chętniej dominują uczniowie liceów (82%) oraz gimnazjów (79%) nad uczniami techników (71%) i zasadniczych szkół zawodowych (60%). Biorąc pod uwagę płeć – to częściej tak twierdzą uczennice (80%) niż uczniowie (72%).

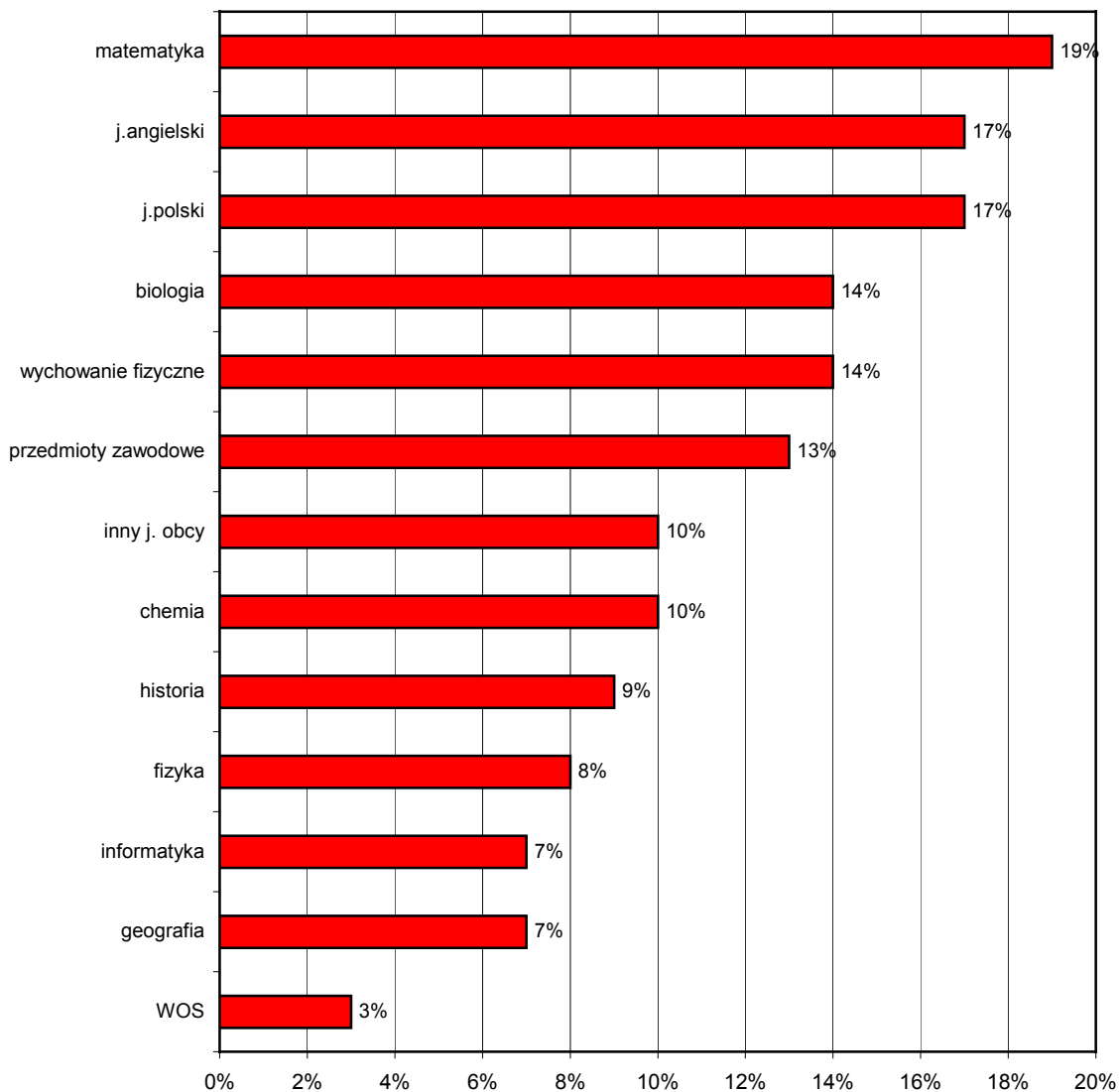
Wykres 5 Czy są takie przedmioty, których uczysz się chętniej, ponieważ uważasz, że przydadzą Ci się w dalszej edukacji?

Wśród przedmiotów, na które uczniowie kładą w nauce największy nacisk są: matematyka (19% uczniów), j. polski (17%) i j. angielski (17%). Są to przedmioty, które będą użyteczne, zdaniem uczniów, w ich dalszej edukacji. Wydaje się, że powodem wyboru tych przedmiotów jest ich najczęstsze stosowanie na maturze i na egzaminach wstępnych na studia wyższe.

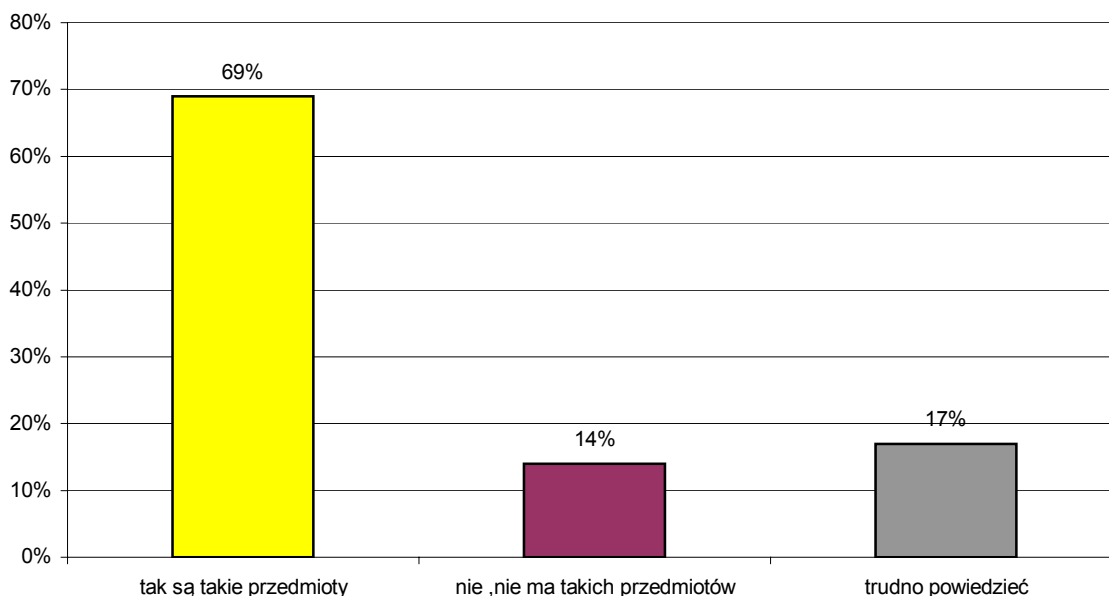
Wykres 6 Na naukę których przedmiotów kładziesz szczególny nacisk [ponieważ przydadzą się w dalszej edukacji]

Również zdecydowana większość uczniów twierdzi, że uczy się chętniej wybranych przedmiotów sądząc, że przydadzą im się w przyszłej pracy zawodowej (69%). Tylko 14% uczniów zaprzecza temu, a 17% z nich nie jest w stanie tego określić.

Wykres 7 Czy są przedmioty, których uczysz się chętniej, ponieważ uważasz, że przydadzą Ci się w przyszłości w pracy zawodowej?

7. Rozwój ucznia w opinii respondentów

Kolejne pytanie ankiety miało na celu ujawnienie potrzeb uczniów związanych z ich rozwojem. Respondenci określali w jakim stopniu szkoła powinna dbać o rozwój ucznia w kilku istotnych wymiarach.

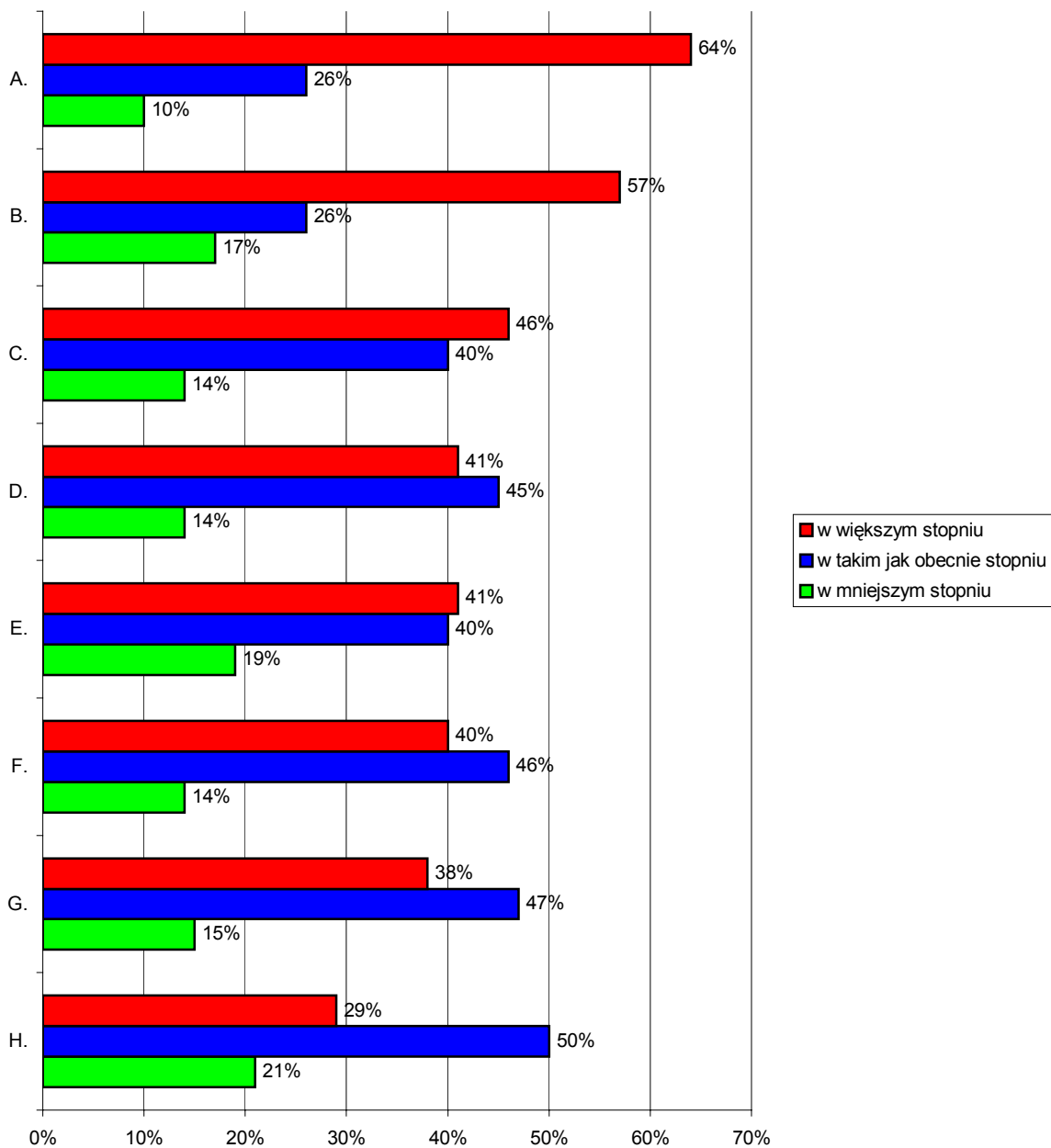
Według znacznej części uczniów szkół chełmskich szkoła powinna w większym niż obecnie stopniu dbać o rozwój zainteresowań własnych uczniów (64%), rozwój umiejętności niezbędnych w pracy zawodowej (57%), rozwój umiejętności społecznych (46%) oraz rozwój fizyczny ucznia (41%).

O pozostałe aspekty rozwoju ucznia, zdaniem respondentów, szkoła powinna dbać w stopniu takim jak obecnie lub – rzadziej – w większym stopniu niż obecnie.

Istnieją również grupy uczniów, którzy nie są zainteresowani edukacyjnymi działaniami szkoły sądząc, że powinno się w mniejszym stopniu je realizować.

Wykres 8 W jakim stopniu, Twoim zdaniem, szkoła powinna dbać o rozwój ucznia w następujących wymiarach:

- A. Rozwój własnych zainteresowań
- B. Rozwój umiejętności przydatnych w pracy zawodowej
- C. Rozwój umiejętności społecznych (np. komunikacja międzyludzka, umiejętność współżycia z innymi ludźmi)
- D. Rozwój w zakresie kultury osobistej
- E. Rozwój fizyczny (np. poprzez lekcje wf)
- F. Rozwój intelektualny (umysłowy) ucznia
- H. Rozwój wartości patriotycznych i postawy obywatelskiej

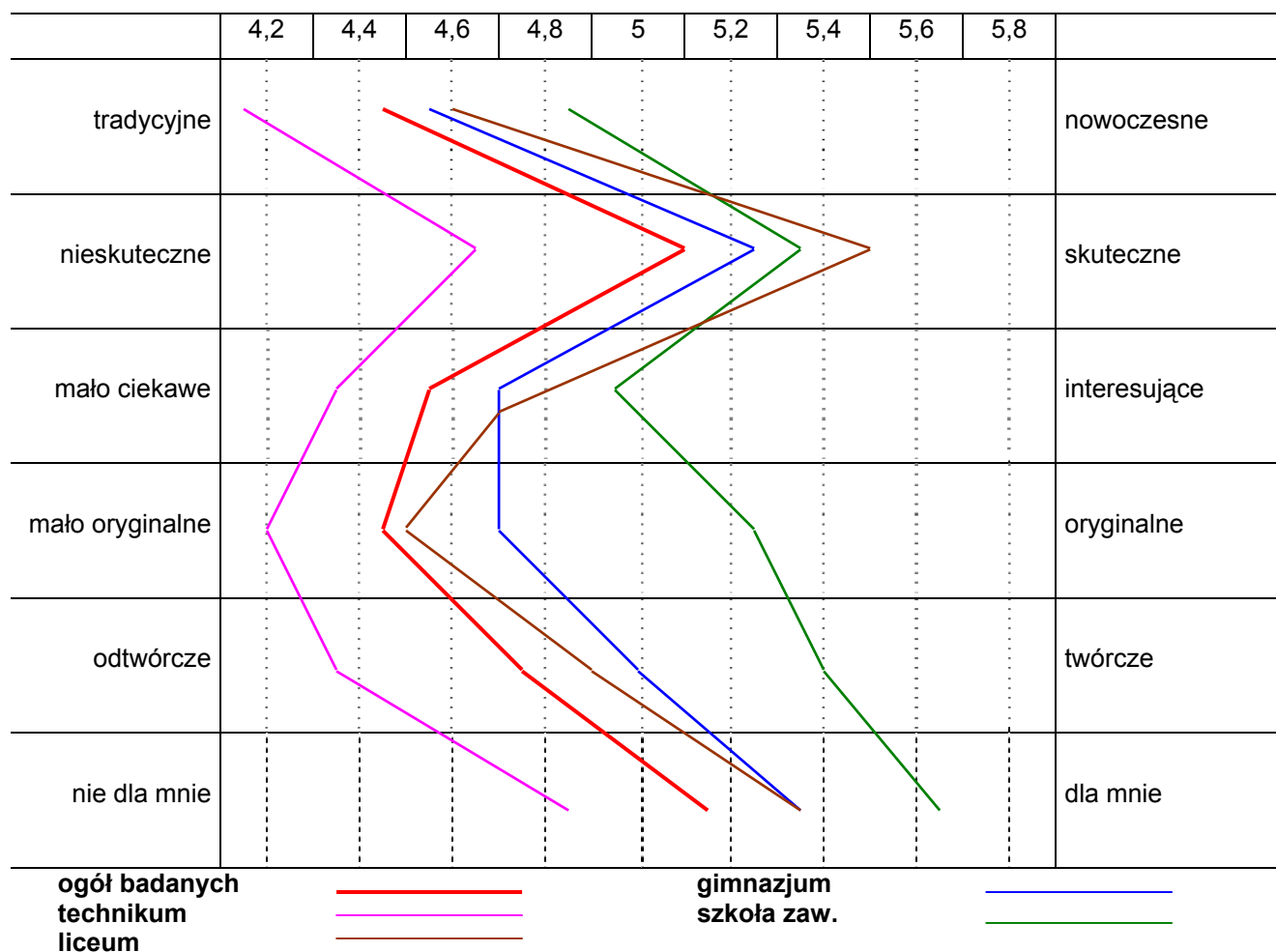

8. Stosunek wobec metod nauczania

Ogólny stosunek uczniów wobec metod nauczania stosowanych w szkole jest bardzo „umiarkowany”. Analizowane średnie mieszczą się w granicach od 4,16 do 5,67, przy czym respondenci mieli do dyspozycji skale punktowe od 1 do 10.

Analiza poniższego wykresu pokazuje, iż metody nauczania stosowane w szkole są raczej skuteczne i raczej odpowiadają uczniom („w sam raz dla mnie”), chociaż są raczej tradycyjne, mało oryginalne, mało interesujące. Podobne opinie posiadają uczniowie czterech badanych typów szkół, chociaż występują one w nieco innym „natężeniu”.

Wykres 10 Jakie jest Twoje zdanie na temat metod nauczania stosowanych w Twojej Szkole? [punkcja w skali od 1 do 10]

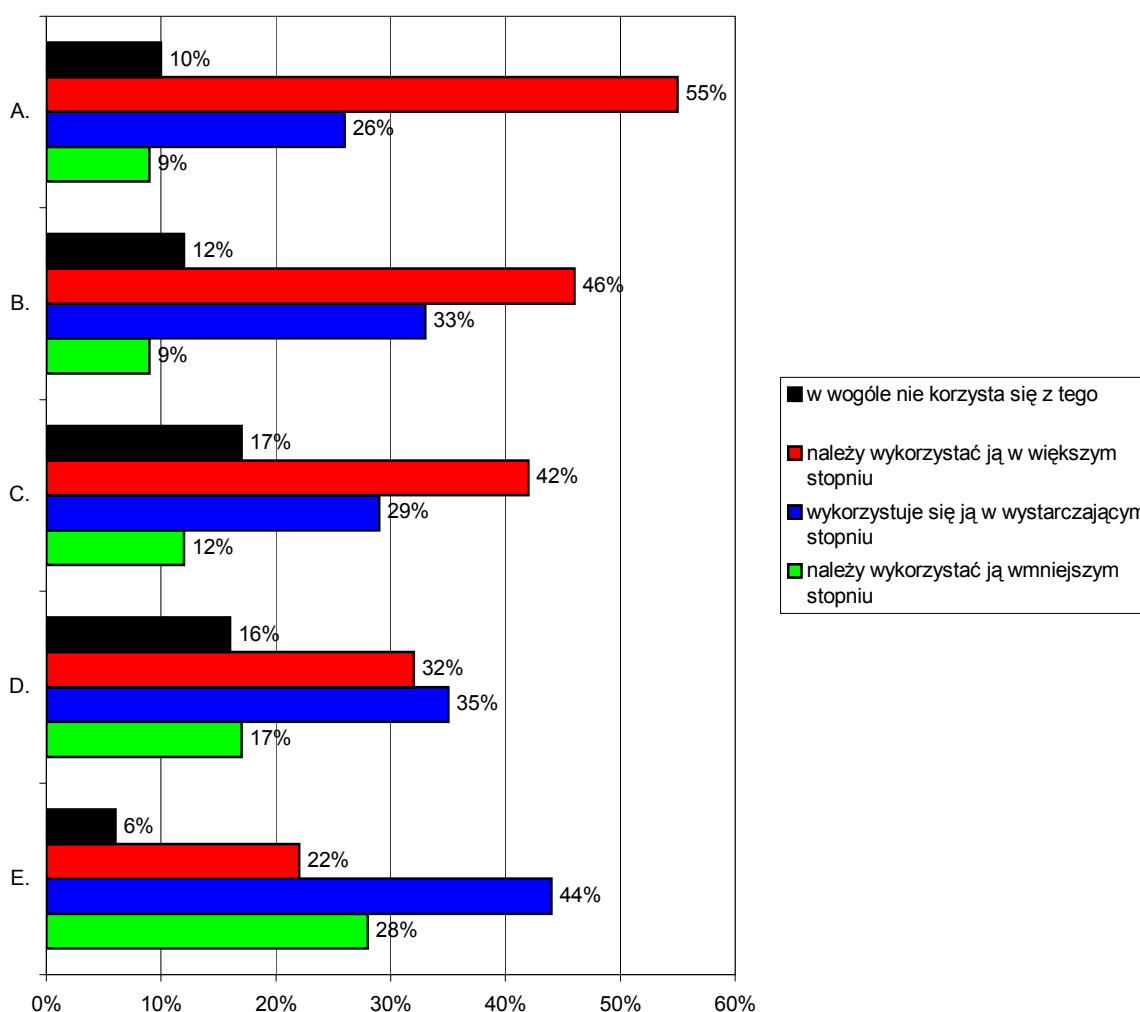

We współczesnej szkole stosuje się wiele metod nauczania. W niniejszej ankiecie, z powodu ograniczeń natury technicznej, poddano badaniu opinii tylko kilka

wybranych metod. Zadano pytanie o stopień wykorzystania na zajęciach pięciu metod nauczania. Zdaniem dużej części respondentów trzy z nich należałoby wykorzystywać w większym niż obecnie stopniu, są to następujące metody: pokaz (55% uczniów tak sądzi), analiza przypadku (według 46%) oraz burza mózgów (według 42%). Pozostałe metody są, zdaniem uczniów, wykorzystywane w wystarczającym stopniu lub, według części z nich, powinny być wykorzystywane w większym stopniu.

Wykres 9 Jakie są Twoje opinie na temat wykorzystania za zajęciach następujących metod nauczania:

- A. Pokaz** (np. pokaz reakcji chemicznej, pokaz ćwiczenia na lekcji wychowania fizycznego)
- B. Analiza przypadku** (na lekcji jest przedstawiana i omawiana pewna rzeczywista sytuacja problemowa, a następnie dyskutowane są różne sposoby wyjścia z tej sytuacji)
- C. Burza mózgów** (uczniowie dyskutują nad danym problemem i sami przedstawiają pomysły jego rozwiązania)
- D. Metoda projektu** (uczniowie w grupach lub samodzielnie opracowują zadanie, często poza lekcjami, polegające na np. wykonaniu urządzenia, przygotowanie sztuki teatralnej i tym podobne)
- E. Wykład** (nauczyciel mówi lub dyktuje, natomiast uczniowie zapisują treść wykładu)

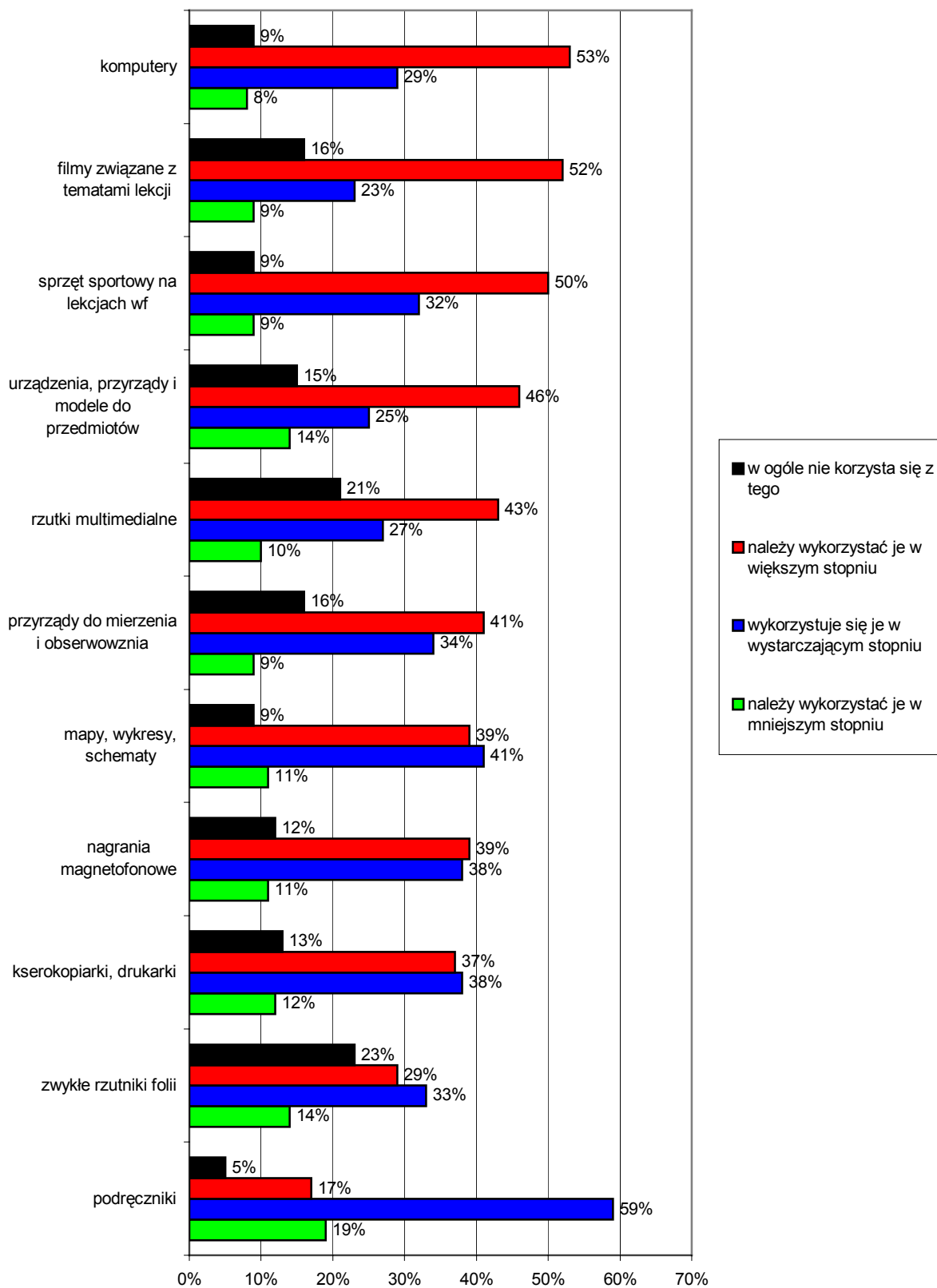
9. Wykorzystanie środków dydaktycznych w opinii uczniów

Współczesny postęp techniczny wpłynął na coraz większy rozwój środków dydaktycznych. Młodzież szkolna jest kategorią społeczną, która jest bardzo podatna na różnorodne nowinki techniczne, dlatego jej potrzeby w tym zakresie są coraz większe. Nie jest więc zaskoczeniem, że – zdaniem uczniów – takie urządzenia jak komputery należałoby wykorzystywać na zajęciach częściej niż obecnie (tak sądzi 53% ankietowanych uczniów). W opinii respondentów należy w większym stopniu korzystać w szkole także z innych środków dydaktycznych: z filmów, których problematyka jest związana z tematami lekcji (według 52% uczniów), ze sprzętu sportowego na lekcjach wychowania fizycznego (według 50%), z urządzeń, przyrządów i modeli, szczególnie na przedmiotach zawodowych (według 46%), z rzutników multimedialnych (według 43%), z przyrządów do mierzenia i obserwacji (według 41%), z nagrań magnetofonowych (według 39%).

Pozostałe analizowane środki dydaktyczne są, zdaniem większej części badanych uczniów, w wystarczającym stopniu wykorzystywane. Np. zdaniem 59% respondentów w wystarczającym stopniu są wykorzystywane podręczniki. 19% sądzi nawet, że należałoby rzadziej z nich korzystać.

Wykres 11 Jakie są Twoje opinie na temat wykorzystania w szkole następujących środków dydaktycznych?

10. Stosunek do wybranych sposobów uczenia się

Chyba każdy uczeń posiada swoje ulubione sposoby uczenia się, niektóre traktuje z obojętnością, a jeszcze innych zdecydowanie nie lubi. Wynika to nie tylko z określonych upodobań ale także ze specyficznych potrzeb i osobowości indywidualnego ucznia. Sposoby uczenia się można różnie dzielić: na grupowe i indywidualne, na aktywne i bierne itd., dlatego istotne stało się zbadanie jakie są preferencje w tym zakresie wśród młodzieży ze szkół chełmskich?

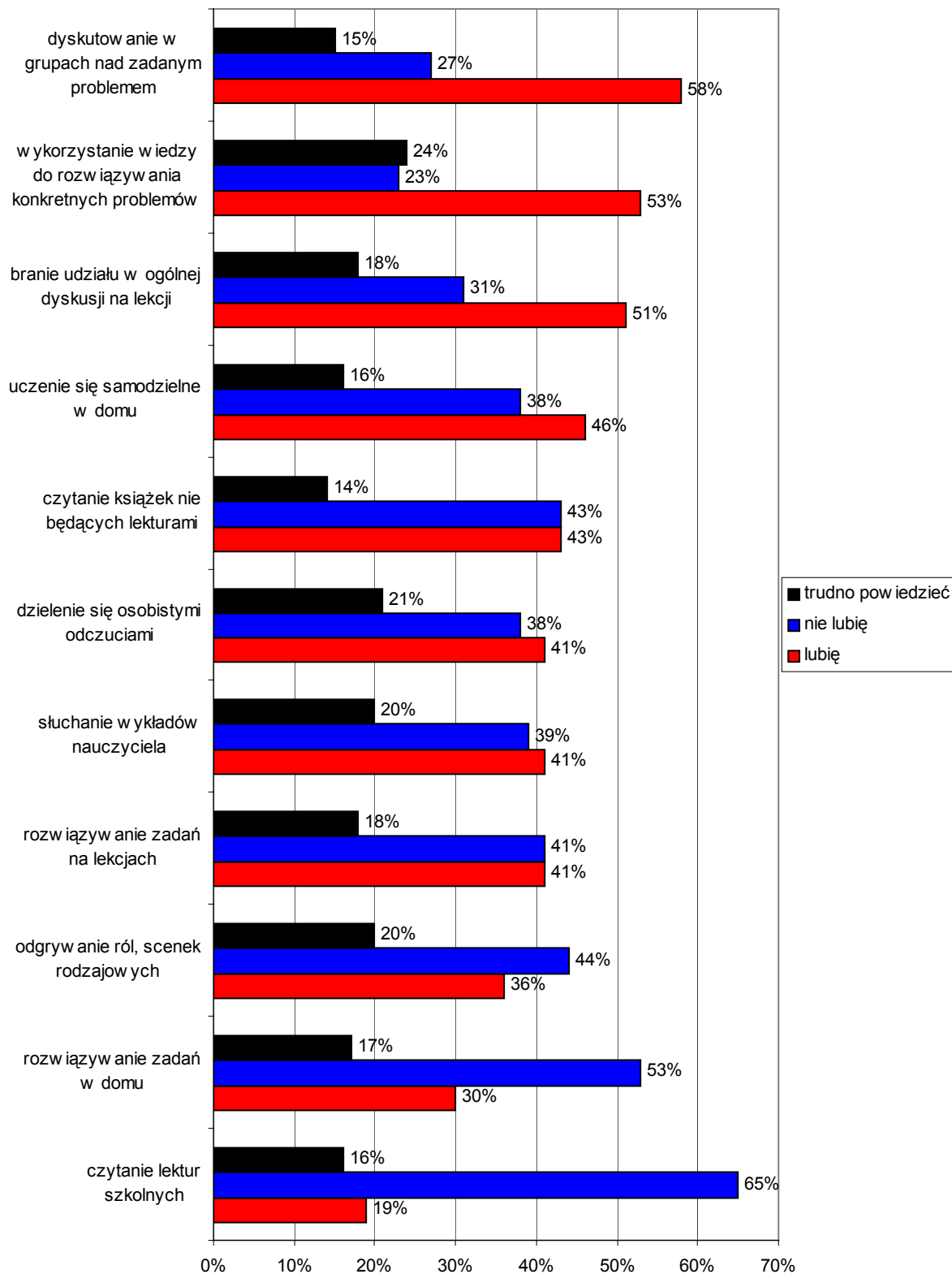
Z ankiet wynika, iż badani częściej lubią niż nie lubią następujące sposoby uczenia się: dyskusowanie w grupach nad zadaniem (58% uczniów), rozwiązywanie konkretnych problemów na bazie już posiadanej wiedzy (53%), branie udziału w ogólnej dyskusji na lekcji (51%), samodzielne uczenie się w domu (46%), dzielenie się osobistymi odczuciami (41%), słuchanie wykładów nauczyciela (41%).

Według uczniów, dwa sposoby uczenia się są w jednakowym stopniu lubiane co nie lubiane: czytanie książek nie będących lekturami (43%) i rozwiązywanie zadań na lekcjach (41%).

Pozostałe metody uczenia się nie są preferowane przez ankietowanych. Uczniowie nie lubią odgrywania ról i scenek rodzajowych (44%), rozwiązywania zadań w domu (tak twierdzi 53% uczniów.). Najbardziej nielubiane jest czytanie lektur szkolnych (według 65% uczniów).

Wykres 12 Lubisz czy też nie lubisz następujące sposoby uczenia się:

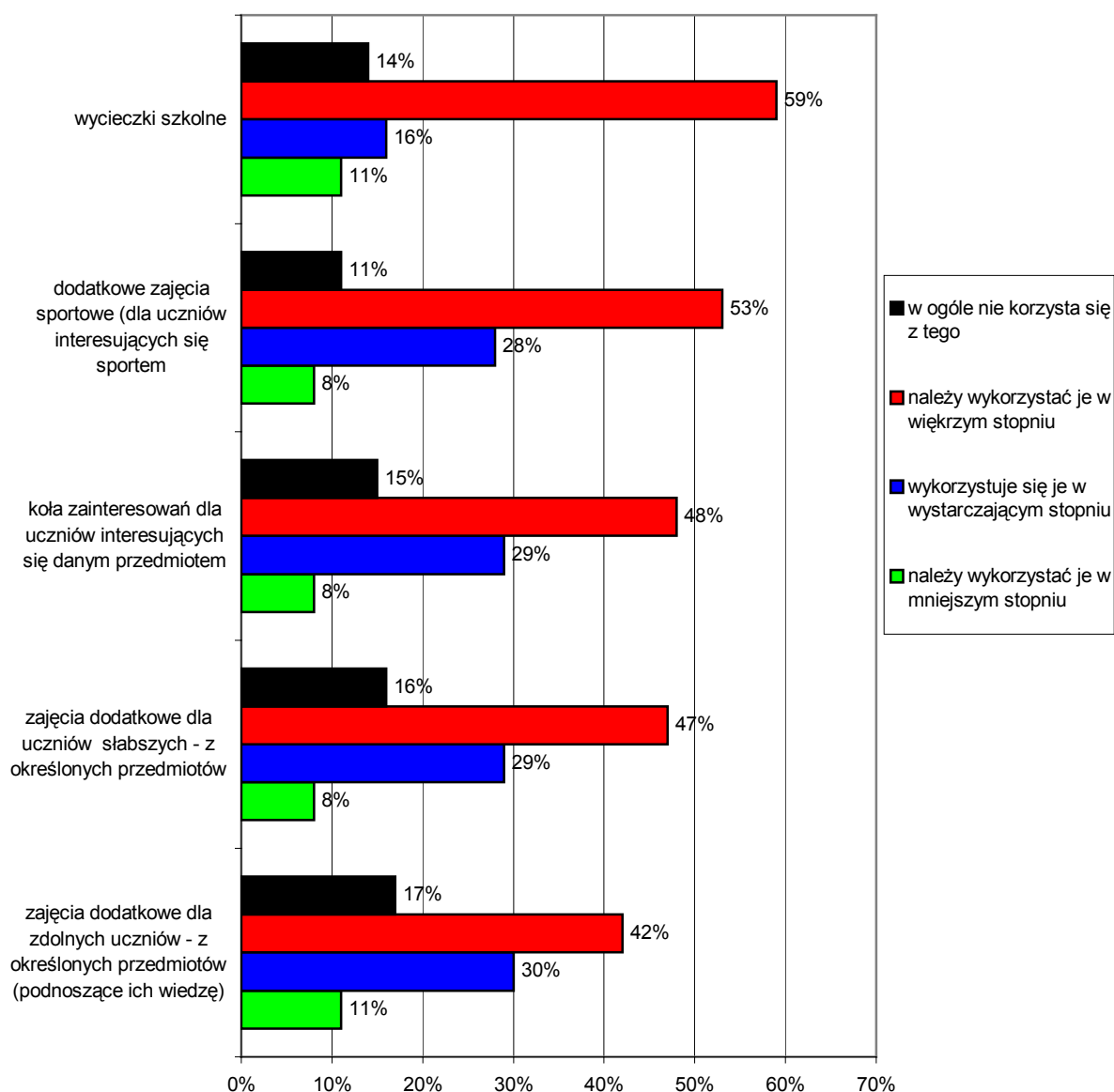

11. Opinie o dodatkowych zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych

Uczniowie wyrażają potrzebę realizacji dodatkowych zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych. Większość z nich chciałaby częściej niż dotychczas korzystać w szkole z wycieczek szkolnych (59%) oraz z dodatkowych zajęć sportowych dla uczniów interesujących się sportem (53%). Duża część uczniów oczekuje też organizacji kół zainteresowań oraz organizacji dodatkowych zajęć zarówno dla uczniów słabszych jak i uczniów zdolnych.

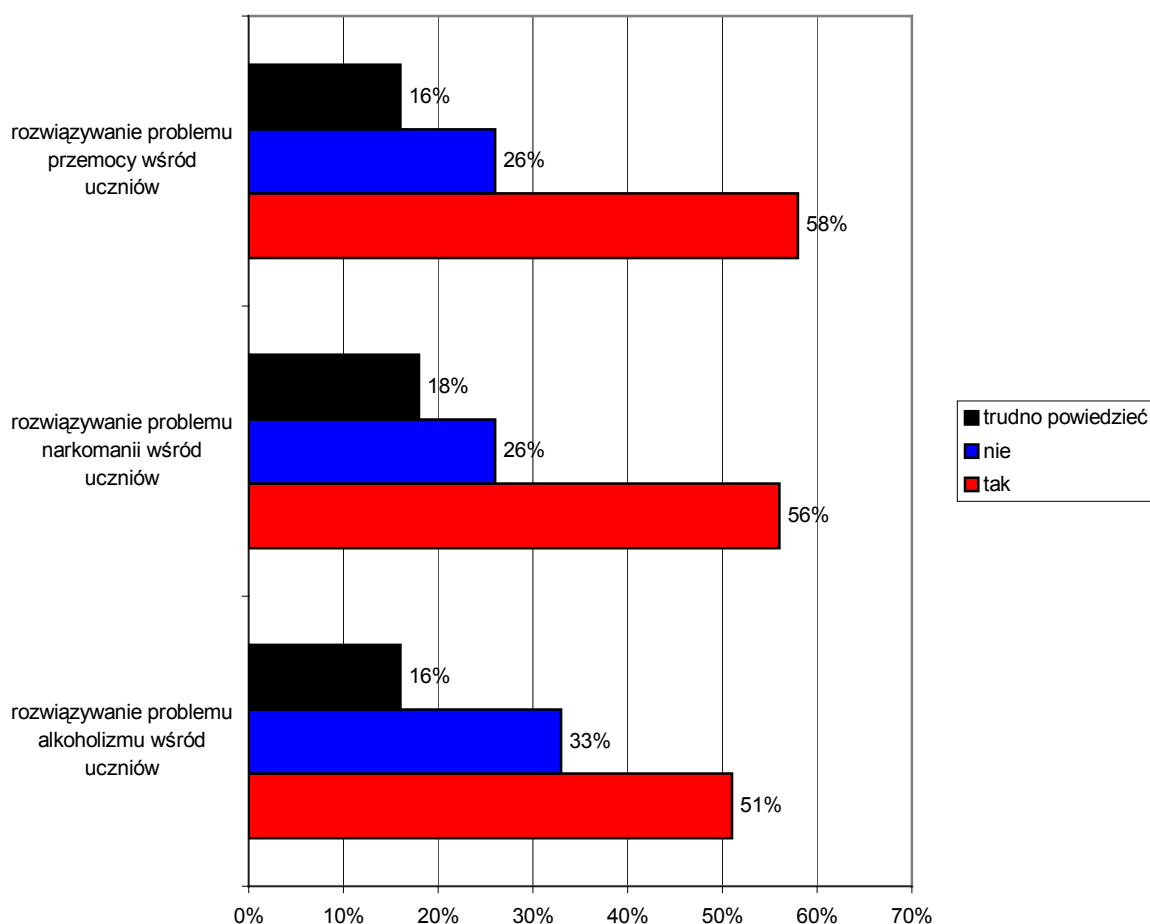
Wykres 13 Jakie są twoje opinie na temat wykorzystania w szkole następujących zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych:

12. Opinie na temat potrzeby dyskusji o rozwiązywaniu niektórych problemów wychowawczych w szkole

Większość uczniów oczekuje działań służących rozwiązywaniem różnych problemów występujących w szkołach. 58% - wyraża potrzebę dyskusji na temat rozwiązywania problemu przemocy w szkole; 56% - oczekuje dyskusji na temat rozwiązywania problemu narkomanii, a 51% - na temat rozwiązywania problemu alkoholizmu wśród uczniów.

Wykres 14 Czy, według Ciebie, istnieje potrzeba organizowania w szkole pogadanek na temat podanych niżej problemów:

Podsumowanie

- Wiedza zdobywana w szkole. Zdecydowana większość uczniów zdaje sobie sprawę z tego, iż wiedza zdobywana w szkole jest we współczesnym społeczeństwie bardzo ważna lub ważna (razem 65%). Według 20% z nich jest ona raczej ważna, natomiast zdaniem 9% - ta wiedza jest raczej nieważna, nieważna lub zupełnie nie ważna.
- Emocjonalny stosunek do szkoły. Uczuciem, który wybrała większość uczniów jest nuda (58%), która przeważa nad ciekawością (40%). Z kolei określenia: radość, szacunek i pewność siebie przeważają nad ich przeciwieństwami: smutek, pogarda, niepewność siebie. Natomiast respondenci częściej wybierali określenie nienawiść niż miłość jako uczucie opisujące ich stosunek do szkoły.
- Uczniowie są zdania, że celem nauki szkolnej nie są stopnie, które otrzymują, ale korzyść, którą odnoszą z poszerzania wiedzy. Ze stwierdzeniem: „*uczymy się dla siebie, a nie dla ocen*” zgodziło się 69% uczniów. Korzyścią wynikająca z nauki je to, że coraz lepiej poznajemy i rozumiemy świat (zgadza się z tym 57% uczniów). Jednak nauka szkolna nie jest przyjemnością ale koniecznością – tak sądzi 60% z nich.
- Zdecydowana większość uczniów szkół chełmskich (74%) twierdzi, że uczy się chętniej wybranych przedmiotów uważając, że przydadzą im się w dalszej edukacji. Tylko 13% respondentów uważa, że „nie ma takich przedmiotów”. Natomiast 13% nie ma na ten temat zdania.
- Również zdecydowana większość uczniów twierdzi, że uczy się chętniej wybranych przedmiotów sądząc, że przydadzą im się w przyszłej pracy zawodowej (69%). Tylko 14% uczniów zaprzecza temu, a 17% z nich nie jest w stanie tego określić.

- Według znacznej części uczniów szkół chełmskich szkoła powinna w większym niż obecnie stopniu dbać o rozwój zainteresowań własnych uczniów (64%), rozwój umiejętności niezbędnych w pracy zawodowej (57%), rozwój umiejętności społecznych (46%) oraz rozwój fizyczny ucznia (41%).
- Zdaniem dużej części respondentów należałoby wykorzystywać w większym niż obecnie stopniu następujące metody kształcenia: pokaz (55% uczniów tak sądzi), analiza przypadku (według 46%) oraz burza mózgów (według 42%).
- Uczniowie preferują następujące sposoby uczenia się: dyskutowanie w grupach nad zadaniem problemem (58% uczniów), rozwiązywanie konkretnych problemów na bazie już posiadanej wiedzy (53%), branie udziału w ogólnej dyskusji na lekcji (51%), samodzielne uczenie się w domu (46%).
- Uczniowie wyrażają potrzebę realizacji dodatkowych zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych. Większość z nich chciałaby częściej niż dotychczas korzystać w szkole z wycieczek szkolnych (59%) oraz z dodatkowych zajęć sportowych dla uczniów interesujących się sportem (53%).
- Większość uczniów oczekuje działań służących rozwiązywaniem różnych problemów występujących w szkołach. 58% - wyraża potrzebę dyskusji na temat rozwiązywania problemu przemocy w szkole; 56% - oczekuje dyskusji na temat rozwiązywania problemu narkomanii, a 51% - na temat rozwiązywania problemu alkoholizmu wśród uczniów.

Załącznik 1 Wzór ankiety

Ankieta				
<p>Drogi uczniu / uczennico, Chcielibyśmy zapytać Cię o sprawy, które dotyczą Twojej szkoły i nauki w szkole. Mamy nadzieję, że wyniki tej ankiety ukażą Twoje potrzeby związane z nauką w szkole. Prosimy o szczerze odpowiedzi na pytania. Ankieta jest całkowicie anonimowa, a Twoje odpowiedzi pozostaną dla wszystkich tajemnicą.</p>				
Pytania		Odpowiedzi		
<p>1. Dokończ zdanie: „Szkoła marzeń” – wiem, że to ideał, ale gdyby istniała naprawdę, to byłaby to szkoła, która</p> <p>.....</p>				
<p>2. Jak, sądzisz na ile ważna w dzisiejszym społeczeństwie jest wiedza zdobywana w szkole?</p>		☐ 1 bardzo ważna ☐ 2 ważna ☐ 3 raczej ważna ☐ 4 raczej nieważna ☐ 5 nieważna ☐ 6 zupełnie nieważna ☐ 7 trudno powiedzieć		
<p>3. Jakie uczucia wzbudza w Tobie szkoła? [zaznacz najwyżej 3 odpowiedzi]</p>		☐ 1 nuda ☐ 2 radość ☐ 3 pewność siebie ☐ 4 smutek ☐ 5 ciekawość ☐ 6 szacunek ☐ 7 niepewność siebie ☐ 8 nienawiść ☐ 9 miłość ☐ 10 pogarda		
<p>4. Przeczytaj poniższe stwierdzenia i zaznacz obok czy zgadzasz się z nimi czy też nie zgadzasz się:</p>		1 zgadzam się	2 nie zgadzam się	3 trudno powiedzieć
„bardzo dobre wyniki w nauce gwarantują sukces w karierze zawodowej”		☐	☐	☐
„uczymy się dla siebie, a nie dla ocen”		☐	☐	☐
„nauka w szkole jest nieprzyjemna ale konieczna”		☐	☐	☐
„nie powinno się zmuszać do nauki tych, którzy tego nie chcą”		☐	☐	☐
„nauka w szkole sprawia, że lepiej poznajemy i rozumiemy świat”		☐	☐	☐
„uczymy się po to, żeby być wartościowymi obywatelami naszego kraju”		☐	☐	☐
„bez dobrego wykształcenia również można osiągnąć wysoką pozycję i zajmować wysokie stanowiska”		☐	☐	☐
<p>5. Jak ogólnie scharakteryzował(a)byś wiedzę zdobywaną w szkole:</p>		☐ 1 teoretyczna ☐ 2 praktyczna ☐ 3 teoretyczno-praktyczna ☐ 4 trudno powiedzieć		
<p>6. A jaki, według Ciebie, powinna mieć charakter wiedza przekazywana w szkole?</p>		☐ 1 teoretyczna ☐ 2 praktyczna ☐ 3 teoretyczno-praktyczna ☐ 4 trudno powiedzieć		

7. Czy są przedmioty, których uczysz się chętniej, ponieważ uważasz, że przydadzą Ci się w dalszej edukacji?	☐ 1 tak, są takie przedmioty ☐ 2 nie, nie ma takich przedmiotów ☐ 3 trudno powiedzieć			
8. Jeśli tak – to na naukę których przedmiotów kładziesz szczególny nacisk?			
9. Czy są przedmioty, których uczysz się chętniej, ponieważ uważasz, że przydadzą Ci się w przyszłości w pracy zawodowej?	☐ 1 tak, są takie przedmioty ☐ 2 nie, nie ma takich przedmiotów ☐ 3 trudno powiedzieć			
10. W jakim stopniu, Twoim zadaniem, szkoła powinna dbać o rozwój ucznia w następujących wymiarach:	1 w mniejszym stopniu	2 w takim jak obecnie stopniu	3 w większym stopniu	
- rozwój umiejętności przydatnych w pracy zawodowej	☐	☐	☐	
- rozwój intelektualny ucznia (umysłowy)	☐	☐	☐	
- rozwój fizyczny (np. poprzez lekcje wf)	☐	☐	☐	
- rozwój moralny	☐	☐	☐	
- rozwój własnych zainteresowań	☐	☐	☐	
- rozwój umiejętności społecznych (np. komunikacja międzyludzka, umiejętność współżycia z innymi ludźmi)	☐	☐	☐	
- rozwój wartości patriotycznych i postawy obywatelskiej	☐	☐	☐	
- rozwój w zakresie kultury osobistej	☐	☐	☐	
11. Jakie są Twoje opinie na temat wykorzystania na zajęciach następujących metod nauczania?	1 należy wykorzystać ją w mniejszym stopniu	2 wykorzystuje się ją w wystarczającym stopniu	3 należy wykorzystać ją w większym stopniu	4 w ogóle nie korzysta się z tego
- wykład (nauczyciel mówi lub dyktuje, natomiast uczniowie zapisują treści wykładu)	☐	☐	☐	☐
- pokaz (np. pokaz reakcji chemicznej, pokaz ćwiczenia na lekcji wychowania fizycznego)	☐	☐	☐	☐
- analiza przypadku (przedstawiana i omawiana jest pewna realna sytuacja lub problem, „wzięty z życia” oraz dyskutowane są różne sposoby wyjścia z tej sytuacji)	☐	☐	☐	☐
- metoda projektu (uczniowie w grupach lub samodzielnie opracowują zadanie, często poza zajęciami szkolnymi np. wykonanie modelu urzędnika, przygotowanie sztuki teatralnej i tym podobne)	☐	☐	☐	☐
- burza mózgów (np. uczniowie dyskutują nad danym problemem i sami przedstawiają pomysły jego rozwiązania)	☐	☐	☐	☐

12. Ogólnie rzecz biorąc, jakie jest Twoje zdanie na temat metod nauczania stosowanych w Twojej szkole?

Metody nauczania stosowane w mojej szkole są:

Zaznacz „kółkiem” (np. „1” oznaczać będzie, że metody są bardzo tradycyjne; „10” – że są bardzo nowoczesne; cyfry „5” i „6” – oznaczać będą oceny pośrednie)

<i>tradycyjne</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	<i>nowoczesne</i>
<i>nieskuteczne</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	<i>skuteczne</i>
<i>mało ciekawe</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	<i>interesujące</i>
<i>mało oryginalne</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	<i>oryginalne</i>
<i>odtwórcze</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	<i>twórcze</i>
<i>nieodpowiednie dla mnie</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	<i>w sam raz dla mnie</i>

13. Jakie są Twoje opinie na temat wykorzystania w szkole następujących pomocy naukowych (środków dydaktycznych)?

	1 należy wykorzystać je w mniejszym stopniu	2 wykorzystuje się je w wystarczającym stopniu	3 należy wykorzystać je w większym stopniu	4 w ogóle nie korzysta się z tego
- urządzenia, przyrządy i modele do przedmiotów zawodowych	☐	☐	☐	☐
- podręczniki	☐	☐	☐	☐
- kserokopiarki, drukarki	☐	☐	☐	☐
- rzutniki multimedialne	☐	☐	☐	☐
- zwykłe rzutniki folii	☐	☐	☐	☐
- filmy związane z tematami lekcji	☐	☐	☐	☐
- nagrania magnetofonowe (np. na j. obcych)	☐	☐	☐	☐
- komputery	☐	☐	☐	☐
- mapy, wykresy, schematy	☐	☐	☐	☐
- przyrządy do obserwowania i mierzenia	☐	☐	☐	☐
- sprzęt sportowy na lekcjach wf.	☐	☐	☐	☐

14. Różni uczniowie preferują różne sposoby uczenia się. Zaznacz czy lubisz, czy też nie lubisz podane niżej sposoby uczenia się:

	1 lubię	2 nie lubię	3 trudno powiedzieć
- uczenie się samodzielne w domu	☐	☐	☐
- słuchanie wykładów nauczyciela	☐	☐	☐
- czytanie lektur szkolnych	☐	☐	☐
- czytanie książek nie będących lekturami	☐	☐	☐
- rozwiązywanie zadań na lekcjach	☐	☐	☐
- rozwiązywanie zadań w domu	☐	☐	☐
- wykorzystywanie wiedzy do rozwiązywania konkretnych problemów	☐	☐	☐
- dzielenie się osobistymi odczuciami	☐	☐	☐
- dyskutowanie w grupach nad zadany problemem	☐	☐	☐
- branie udziału w ogólnej dyskusji na lekcji	☐	☐	☐
- odgrywanie ról, scenek rodzajowych	☐	☐	☐

15. Jakie są Twoje opinie na temat wykorzystania w szkole następujących zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych?	1 należy wykorzystać je w mniejszym stopniu	2 wykorzystuje się je w wystarczającym stopniu	3 należy wykorzystać je w większym stopniu	4 w ogóle nie korzysta się z tego
- wycieczki szkolne	☐	☐	☐	☐
- zajęcia dodatkowe dla uczniów słabszych - z określonych przedmiotów	☐	☐	☐	☐
- zajęcia dodatkowe dla uczniów zdolnych - z określonych przedmiotów (podnoszące ich wiedzę)	☐	☐	☐	☐
- koła zainteresowań dla uczniów interesujących się danym przedmiotem	☐	☐	☐	☐
- dodatkowe zajęcia sportowe (dla uczniów interesujących się sportem)	☐	☐	☐	☐
16. Czy, według Ciebie, istnieje potrzeba organizowania w szkole pogadarek na temat podanych niżej problemów:	1 tak	2 nie	3 trudno powiedzieć	
- rozwiązywanie problemu przemocy wśród uczniów	☐	☐	☐	
- rozwiązywanie problemu alkoholizmu wśród uczniów	☐	☐	☐	
- rozwiązywanie problemu narkomanii wśród uczniów	☐	☐	☐	
Prosimy na zakończenie o podanie kilku informacji o sobie				
17. Płeć: ☐ 1 męska (uczeń) ☐ 2 żeńska (uczennica)	20. Wiek:			
18. Klasa: ☐ 1 klasa I ☐ 2 klasa II ☐ 3 klasa III ☐ 4 klasa IV	21. Rodzaj szkoły: ☐ 1 gimnazjum ☐ 2 zasadnicza szkoła zawodowa ☐ 3 liceum ☐ 4 technikum			
19. Miejsce zamieszkania: ☐ 1 miasto ☐ 2 wieś	22. Podaj Twoją średnią ocenę z ostatniego świadectwa szkolnego: ☐ powyżej 5,0 ☐ od 4,51 do 5,0 ☐ od 4,01 do 4,5 ☐ od 3,5 do 4,0 ☐ poniżej 3,5			
Dziękujemy za wypełnienie ankiety!!!				